

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ БАҒАДЫҒА ИМАНДЫҚ
ФИЛОСОФИЯСЫНА ҚАРАЙТЫН АКАДЕМИЯ

ALMATY 2019

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-11 сәуір 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

VI Халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-11 сәуір 2019 жыл

2-том

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-11 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

Международная научная конференция
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 2-11 апреля 2019 года

Том 2

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-11 April 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of
Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 2-11, 2019

Part 2

Құрбанбаев О.У.ЖАСТАР АРАСЫНДАҒЫ ТӘУЕЛДІЛІКТІҢ ӘЛЕУМЕТТІК САЛДАРЛАРЫ	106
Жақыпбек А.А.ГЕРОНТОЛОГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ САЯСАТЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	110
Мырзабаев С.Е.СУИЦИДАЛЬНОЕ ПОВЕДЕНИЕ КАК ОБЪЕКТ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ	114
Нұран Динара Нұранқызы ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЗАҒИП АНАЛАРДЫҢ АТА-АНАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ	116
Іргебай Е. О. ПЕРВИЧНАЯ ПРОФИЛАКТИКА ЗЛУОПОТРЕБЛЕНИЯ ПСИХОАКТИВНЫМИ ВЕЩЕСТВАМИ СРЕДИ СТУДЕНЧЕСТВА	120
Тургинова Сандұғаш БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ САЛАСЫНДАҒЫ ЕРЛЕР МЕН ӘЙЕЛДЕРДІҢ ГЕНДЕРЛІК РӨЛІ	123
Коспан М.Т. ТЕХНОЛОГИИ БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СИСТЕМЕ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ: НОВЫЕ ФОРМЫ	126
Сматаева М.А.ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕДИЦИНСКИХ И СОЦИАЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ: СПЕЦИФИКА СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ В МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЯХ	129
Муталип Ултай ЖАСТАРДЫҢ Q-РОР СУБМӘДЕНИЕТІНЕ ӘЛЕУМЕТТЕНУДЕГІ ЕРЕКШЕЛІКТЕР	132
СЕКЦИЯ: "РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ" БАҒДАРЛАМАСЫ АЯСЫНДАҒЫ ҚАЗІРГІ ЖАС ҒАЛЫМДАРДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРІ СЕКЦИЯ: ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ МОЛОДЫХ УЧЁНЫХ В КОНТЕКСТЕ ПРОГРАММЫ "ДУХОВНОЕ ВОЗРОЖДЕНИЕ"	
Атахан А.Т., Токсанбаева Н.К. ПОЧЕМУ ВОЗНИКАЕТ СТРЕСС И КАК С НИМ БОРОТЬСЯ	139
Балтабаев Н.К., Токсанбаева Н.К., Токсанбаева Н.Б. КӘСІБИЛЕНУ КЕЗЕҢДЕРІНДЕГІ ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ ТҮРЛІ ЭМОЦИЯЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҚТАРЫНА ҚАРЫМ – ҚАТЫНАСТЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТҮРҒЫДАН ЗЕРТТЕУ	142
Бақытжан Ұ.Б., Байжұманова Б.Ш. «ҚҰНДЫЛЫҚ» ЖӘНЕ «ҚҰНДЫЛЫҚ БАҒДАР» ҰҒЫМДАРЫНА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТАЛДАУ	145
Ботабаев Ғ.Е., Токсанбаева Н.К., Аязбаева Б.Б. ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ - МҰҒАЛІМНІҢ АРНАЙЫ ҚАБІЛЕТІН ДАМЫТУДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ӘСЕРІ	146
Бекботаева Ғ.Б., Байжұманова Б.Ш. КӘСІБИ КҮЙЗЕЛІС БЕЛГІЛЕРІ	149
Бименов Қ.Т., Токсанбаева Н.Б., Токсанбаева Н.К. ОҚУ МОТИВАЦИЯСЫНЫҢ СТУДЕНТТІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ӘЛ-АУҚАТЫНЫҢ ӨЗГЕРІСТЕРІНЕ ЫҚПАЛЫН ЗЕРТТЕУ	152
Бубчикова Н.В. ОСОБЕННОСТИ РОДИТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ВОПРОСАХ ВОСПИТАНИЯ: ИННОВАЦИОННЫЙ ОПЫТ ПСИХОЛОГА	155
Ешенгазина А.С. ТҰЛҒАНЫҢ БАҒЫТТЫЛЫҒЫ	156
Журшыман Н.О., Сейітнұр Ж.С., ВЛИЯНИЕ ИДЕЙ ПРОГРАММЫ «ВЗГЛЯД В БУДУЩЕЕ:МОДЕРНИЗАЦИЯ СОЗНАНИЯ» НА ФОРМИРОВАНИЕ ПАТРИОТИЗМА	158
Zhou Jingli A REVIEW ON PSYCHOLOGICAL WELL-BEING	161
Исакожа Б.Ж., Садыкова Н.М. ҚАЗІРГІ КЕЗДЕГІ ГЕНДЕРЛІК ПСИХОЛОГИЯ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ	164
Карпыкова А.Б. Дуйсенбеков Д.Д. РОЛЬ ВОЕННО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ МОТИВАЦИИ МОЛОДЫХ ОФИЦЕРОВ В СТРУКТУРЕ ЛИЧНОСТИ	167
Куандыкова Б.Ж., Аксакалова Ж.К. ИГРУШКА КАК ФАКТОР ГЕНДЕРНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ РЕБЕНКА	170
Мелис К ЭМПИРИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ УРОВНЯ СТРЕССОУСТОЙЧИВОСТИ У РАБОТНИКОВ АВАРИЙНО-СПАСАТЕЛЬНОЙ СЛУЖБЫ	173
Нурғалиева А.Е., Махмутов А.Э. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ОБРАЗА «Я» В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ И ЗАРУБЕЖНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	175

10. У большинства людей есть что-то, что помогает им расслабиться, например, чтение книги, прогулка, прослушивание музыки или проведение времени с другом или домашним животным. Нужно найти это.

Для того чтобы, лучше преодолевать стресс, можно научиться техникам управления стрессом. Управление стрессом может помочь: удалить или изменить источник стресса, изменить способ восприятия стрессового события, уменьшить влияние стресса на тело, изучить альтернативные способы преодоления трудностей [6].

Терапия управления стрессом преследует один или несколько из этих подходов. Методы управления стрессом можно почерпнуть из книг самопомощи, онлайн-ресурсов или посещая курс по управлению стрессом. Консультант или психотерапевт может связать человека, испытывающего стресс, с курсами личностного развития или индивидуальными и групповыми сеансами терапии.

Литература

1. Селье Г. Стресс без дистресса. – М.: Прогресс, 1982.
2. Сандомирский М.Е. Защита от стресса. – М.: Институт психотерапии, 2001.
3. Самоукина Н.В. Экстремальная психология. – М.: Эксмо, 2000.
4. Пушкарев А.Л. Посттравматическое стрессовое расстройство: диагностика, психофармакотерапия, психотерапия. – М.: Институт психотерапии, 2000.
5. Соломахо Э.П., Климачева Е.В. Стресс и стрессоустойчивое поведение. Лестной вестник 4/2003.
6. Гремлинг С., Ауэрбах С. Практикум по управлению стрессом. – СПб.: Питер, 2002.

КӘСІБИЛЕНУ КЕЗЕНДЕРІНДЕГІ ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ ТҮРЛІ ЭМОЦИЈАЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҚТАРЫНА ҚАРЫМ – ҚАТЫНАСТЫҢ ПСИХОЛОГИЈАЛЫҚ ТҮРҒЫДАН ЗЕРТТЕУ

Балтабаев Н.Қ., Токсанбаева Н.Б.

Токсанбаева Н.Қ. жетекшілігімен

SILK WAY Халықаралық университеті, Шымкент.

әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, Алматы.

e-mail: n.toksanbaeva@mail.ru

Психологиялық жағынан, кәсібилік идеясы кәсіби біліктіліктің жоғары деңгейі туралы ойдан гөрі кеңірек саналады. Е.А.Климов кәсібилікті тек қана сыртқы функциямен ғана емес, сондай-ақ қажетті, әдетте, күрделі және түрлі ішкі, атап айтқанда, ақыл-ой функциялары бар күрделі жүйе ретінде қарастырады. Бұл ішкі ойлау функциялары мыналарды қамтиды: қызметтің болашақ нәтижесінің имиджін қалыптастыру; осы нәтижеге жету жолдары мен әдістеріне қатысты кейбір «тәрбиелеу» идеялары; эмоционалдық жұмысқа алдын-ала белгілеу; қоғамдағы жалпы қауіпсіздік және тағы басқалар, соның ішінде жалпы әлемнің белгілі бір бейнесі.

Жеке, жекелеген өкілдіктер, суреттер - мінез-құлық пен іс-әрекеттің реттеушісі, сайып келгенде, осы тұлғаның кез-келген сәтте қалыптасқан әлемнің тұтас бейнесі контекстінде әлемнің тұтас бейнесін «жанартылған бөлігі» ретінде пайда болады.

Жоғарыда көрсетілгендей, Е.А. Климов кәсібилікке: «Сана мен белгілі бір жүйелік ұйымдастыру, мінез-құлық пен қызметті реттейтін механизмдердің түрлі құрылымдық блоктарын қоса алғанда адам психикасы» деп түсінеді [1,756]. Осылайша, кәсібилікке анықтама беруде автор әлеммен адамның өзара қарым-қатынасы - әлемнің белгілі бір имиджі мен адам өмірінің жолында кәсіпқой болудың онтологиялық негізі ретінде кеңірек контекстте енгізілген қызмет принципінен келеді.

А.Марковтың кәсіби әдістемесінде кәсіби психология мәселелерін дамытуда ол синтетикалық нұсқада модульдік, міндет және акмеологиялық принциптерді пайдаланады.

Кәсіби міндеттерді шешуге және горизонтал бойынша қарапайым кәсіби сканерлеуге ие кәсіптік графика стандартты кәсіптік қызметті, құралдарды, жағдайларды, нәтижелерді, сондай-ақ осы үшін қажетті психологиялық қасиеттерді анықтау арқылы сканерденеді қарапайым маманның, табысты маманның және шығармашылық маманның белгілерін анықтайды. Профессиограмманың әдіснамалық құндылығы (Г.Бейтсон аумақтың өзі емес, аумақтың картасы) ретінде, ол адамға қандай кәсіби міндеттерін және кәсіби жетістіктерге жетуді қалайтынын анықтауға мүмкіндік береді.

А.К. Марков құзыреттілік ұғымын психологиядағы ұзақ дәстүрге ие негізгі, ядролық кәсіптік білім ретінде пайдаланады [1]. Автор кәсіби білімді адамның жеке кәсібилігі нормативтік және шынайы, нақты көріністері арасындағы айырмашылық арқылы дамытады.

«Кәсіптің жеке тұлғаға қойылатын нормативтік талаптары» - бұл табысты еңбекті іске асыру үшін қажетті адамның жеке сипаттамаларының жиынтығы. Бұл адам кәсібилікке тән болғанда, адамда бұл қажетті психикалық қасиеттердің жиынтығы бар, ал кәсібилік адамның жеке қасиеттерінің ішкі

сипатына айналады. Мұндай түсінік белгілі бір адамның «нақты» кәсібилігін білдіреді. Екі жағдайда да кәсібилік жұмыс сапасын жоғары деңгейде орындауды талап етеді.

Автордың тұрғысынан құзыреттілік нақты кәсібилікпен тығыз байланысты және мамандық талаптарына сәйкес дәрежесінің жеке ерекшелік (кеңірек, кәсіби жарамдылық) сипаттамасын көрсетеді [2, 126].

Құзыреттілік тұжырымдамасы қазіргі заманғы мағынада бірнеше зерттеушілердің белгілі бір еңбек функцияларын орындау қабілеті мен шеберлігіне ие бола отырып, дербес және жауапты (тиімді құзыреттілік) әрекет етуге мүмкіндік беретін психологиялық қасиеттердің тіркесімі ретінде анықталады. Құзыреттілік болуын бағалау үшін адам еңбегінің нәтижесі табиғаты бойынша қабылданады. Шындығында, түпкілікті нәтижені бағалау немесе өзгерту құзыреттілікті түсінудің жалғыз ғылыми әдісі болып табылады.

Автордың құзыреттіліктің әр түрлерін қарастыруы өнімді болып табылады:

- арнайы – өзінің ары қарай жеке кәсіби дамуын жобалау қабілеті мен жеткілікті деңгейде өзінің кәсіби қызметіне ие болу;

- әлеуметтік - бірлескен меншік (топ, кооператив) қызмет, ынтымақтастық, сондай-ақ осы мамандықта қабылданды кәсіби қарым-қатынастың қиялдары; әлеуметтік жауапкершілік олардың кәсіби қызметінің нәтижелері;

- жеке тұлғалар - жеке сөйлеу әдістеріне ие және өзін-өзі дамыту, кәсіби деформацияларға қарсы тұру құралдары тұлғалар;

- жеке құзыреттілік - өзін-өзі жүзеге асыру әдістеріне ие болу және мамандық шеңберінде жеке тұлғаны дамыту, дайын болу кәсіптік өсу, жеке тұлғаның қабілеті өзін-өзі сақтау, кәсіптік қартаюға, қабілетіне емес уақыт пен күш-жігер жұмсаусыз жұмысты ұтымды ұйымдастыру [3].

Аталған құзыреттіліктің түрлері, адамның кәсіптік қызметте жетілуін, кәсіптік қарым-қатынаста, кәсіби тұлғаның дамуында, оның даралығын білдіреді. Жеке тұлғаның «құзыреттілігі» автордың ұстанымынан бастап, кәсіпқойлықтың тұтастығын белгілейді және кәсіби өзін-өзі дамыту арқылы анықталады. «Жеке құзыреттілік жетістікке ұмтылу, табысқа жету ресурстары, олардың жұмыс сапасына деген ұмтылыс, өзін-өзі ынталандыру қабілеті, өзін-өзі сенімділік, оптимизммен айқындалады» - деп А.К. Маркова жазады [1, 586].

Сонымен қатар А.А. Бодалев амеологиялық зерттеулерде екі баламалы объектіні – жеке тұлғаны және қызметті зерттеу керек деп талап етеді. Осылайша, акмеологтар қызметтің кәсіпқойлығын және жеке тұлғаның кәсіпқойлығын ерекшелендіреді.

Қызметтің кәсібилігі - жоғары кәсіби біліктілігі мен құзіреттілігін, соның ішінде шығармашылық шешімдерге негізделген тиімді кәсіби дағдылары мен қабілеттерін көрсететін, заманауи алгоритмдер мен кәсіби міндеттерін шешу жолдарына ие болумен жоғары және тұрақты өнімділікпен жауапкершілікті жүзеге асыруға мүмкіндік беретін еңбек субъектісінің сапалық сипаттамасы.

Жеке тұлғаның кәсібилігі - бұл кәсіби дамуының жоғары деңгейін көрсететін маңызды және жеке-іскерлік қасиеттерді, кәсіпқойлықтың акмеологиялық инварианттарын, шығармашылықтың жоғары деңгейін, ұмтылыстардың барабар деңгейін, прогрессивті дамуға бағытталған мотивациялық саласын және құндылық бағдарларын көрсететін еңбек субъектісінің сапалы сипаттамасы [4,356].

Эмоционалдық тұрақтылық тұлғаның қалыптасуының маңызды аспектілерінің бірі және оның жетілуінің көрсеткіші болып табылады. Адам психикасы адам қызметінің контекстінде бір-біріне өзара әсер ететін рационалды және иррационалды бастаулардан тұрады. Эмоциялар адамның әрекеті мен мінез-құлқын бағыттайды және реттейді. Егер екі полюсті континуумның "тұрақтылық-тұрақсыздық" негізінде эмоциялық тұрақтылықты қарастырсақ, тұрақсыздық теріс мінез-құлыққа және уайымдарға, соның ішінде агрессивті және аутоагрессивті реакцияларға, шындықты дұрыс қабылдамауға әкеп соқтыратын теріс мінез-құлыққа байланысты екенін мойындауға тура келеді. Мұндай көріністер адам қызметінің түрлі салаларына теріс әсер етеді, көбінесе жеке және кәсіби өсуді деформациялайды. Эмоциялық реттеуге қабілеттіліктің дамуымен, эмоциялық орнықтылықтың артуымен адам қарым-қатынаста төзімді, кәсіби қызметте табысты болады, табысты мансапты жасауға жоғары мүмкіндік алады, дағдарыстық жағдайлар мен белгісіздік жағдайларына оңайырақ бейімделеді.

Тұрақтылық бір жағынан, философиялық ілімдер контекстінде эмоционалдық жағдайларды ерік-жігер және зияткерлік реттеу үрдісі байқалады. Екінші жағынан, 19-шы ғасырдың соңы мен 20-шы ғасырдың басындағы психологиялық ғылымда биологиялық детерминацияланған психологиялық ретінде эмоциялық тұрақтылықты зерделеудегі үрдістерді байқауға болады.

Л.С. Выготский психикалық құбылыстардың себептерін түсіндіру мәселесі ғылыми психологияның негізгі мәселесі болып табылады. Оның пікірінше, Джемс-Ланг теориясында эмоцияларды детерминирлеу мәселесі шешілді, онда дене, физиологиялық көріністер мен эмоциялық жағдайлардың субъективті күйзелісі (Выготский, 2000) арасындағы себепті қарым-қатынас анықталды.

Н.И. Исаеваның диссертациялық зерттеуінде [5] тәжірибелік психологтың кәсіби шеберлігінің жүйе қалыптастырушы факторы ретінде кәсіби мәдениеттілік анықталады. Кәсіби психологиялық саланың сапасы и үрдісі ретінде психологтың кәсіби мәдениетін түсіну негізінде интенционалық-динамикалық модель жатады. Осы модельге сай, кәсіби мәдениеттілік бір жағынан алып карағанда сана мен белсенділікті, тұлғаның кәсіби құрылымында пайда болған экзистенциалды және ментальды кәсіби норманы құрастыру, сақтау мен қорғау үрдістері болып табылады, ал екінші жағынан кәсіби мәдениеттілік — бұл гуманитарлы мәдениеттілік нұсқасындағы жеке дара психологиялық тәжірибенің сапасының орынды екендігі жайлы мәнге нұсқайды.

Т.К. Поддубнаның зерттеуі «Мен», «Тұлға», «Психолог», «Клиент» образдарына негізделетін саналы түрде жасалынған деңгейдегі байқалатын кәсіби өзіндік сананың когнитивті компоненттер динамикасына бағытталады.

«Психолог — клиент» тәжірибелік психологтың кәсіби санасының дамуына қорытынды жасау барысында саналы образдардың семантикалық кеңістігінде орталық тұстағы орындардың бірін иеленеді. Психологиялық жұмыс бірігіп даму түсінігінің шеңберіндегі өзара әрекеттесуге байланысты іске асады және сол арқылы мәнге ие болады. Концепцияның авторының айтуынша клиентті тұлға ретінде қабылдау төмендегі параметрлер арқылы іске асады.

Зерттеу нәтижелері бойынша бірнеше нұсқа таңдап алынған: ол «Мен» және «Клиент» образдарының өзара байланысы. Бірінші жағдайда бақыланаты ол: «Мен — мәселе = клиент — мәселе» (бақытсыздық жағынан достар); ал екіншісінде - «Мен – дамушы тұлға = клиент — дамушы тұлға»; үшіншіде – карама-қайшы қою «Мен – білетін кәсіби маман; ал Клиент – білмейтін, қолынан келмейтін, бақытсыз». Пікірлер бойынша үшіншісіне студент психологтардың деформациялық факторлары жатады.«Мен - тұлғамын» «Мен — клиентпін», «Мен— психологпын» рольдік диспозициялардың динамикасының салыстырмалы қорытындысының курстар бойынша көрсеткіші бесінші курста өсетіндігін айқындайды. Бұл көрсеткіш бойынша байқайтынымыз клиенттің образы шынымен де өзідігінен қалыптасатын буфер болып табылады, ол өзінің бойынан тұлғалық, кәсіптік мәселелерің өсімін таба алады. Толықтай алғанда бітіруші студенттер өзінің толықтай маман емес екендігін баса назарда ұстайды, кәсіби деңгейлерін мойындай келе өздерін толық қалыптаспаған маман ретінде сезінеді.

Психологияның өзіндік ғылыми сала ретінде қалыптасу сәттері эмоция мәселесін жан-жақты сипаттайтын эмоцияларды зерттеу саласында көптеген зерттеулер пайда болды.

Психоаналитикалық тұжырымдама ұғынылмайтын тұлғааралық жанжал идеясын бірінші кезекке қояды. З. Фрейд инстинктар арасындағы ішкі күресті, "Ид" мен "Супер-Эго" ұсынған моральдық ниетпен көреді. Мұндай танымайтын ішкі жанжал эмоционалдық тудырады.тұрақсыздық, себебі эмоциялық-жағымсыз уайымдармен (қорқынышпен, үреймен) бірге жүреді. Адамның мінез-құлқы екі бастаудың қарсылығына тәуелді болады. Компенсация бейсаналық тұлғааралық жанжал психологиялық қорғау механизмдері. Психологиялық қорғау "терминдері", "қорғау тетіктері" психологиялық тезаурусқа енгізілді,- Фред (Фрейд З. Д990).

Психологиялық қорғау механизмдері эмоционалдық әсер ететін конструктивтік және деструктивтік мінез адамның жағдайы. Сонымен қатар психологиялық қорғау компенсация және бейімдеу функцияларын орындайды.

Бір жағынан психологиялық қорғанудың функцияларын жағымды деп қарастыруға болады, өйткені олар эмоционалдық әл-ауқатқа қол жеткізуге және жанжал жағдайында өзін-өзі құрметтеуді сақтауға көмектесе отырып, тұлғаны жағымсыз уайымдардан қорғайды. Екінші жағынан, олар теріс деп бағалануы мүмкін. Психологиялық қорғау, эмоционалдық әл-ауқатты сүйкімді қамтамасыз ету мақсатында шындықты бұрмалай отырып, ұзақ мерзімді перспективаны ескермей әрекет етеді. Оның мақсаты жеке тұлғаның дамуындағы деформациялар мен ауытқулардың пайда болуына байланысты мінез-құлқыты дезинтеграциялау арқылы қол жеткізіледі.

Бала кезінен бастап, өмір бойы, адам психикасында психологиялық қорғау тетіктері пайда болады және дамиды. Бұл тетіктер әртүрлі теріс эмоционалдық уайымдар мен перцепциялардың жеке басын сезінуді сақтап, психологиялық гомеостазды, тұрақтылықты сақтауға, тұлғааралық қатығыстарды шешуге ықпал етеді және санасыз және санасыз психологиялық деңгейлерде өтеді.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Хьелл Л., ЗиглерД. Теории личности. - СПб.: ПИТЕР, 2010. - 307 с.
2. Слободчиков В.И. Психологические проблемы становления внутреннего мира человека // Вопросы психологии - 1986. - №6. С. 14-22- статьи из журнала
3. Бернс Р. «Развитие Я-концепции и воспитание» / Р. Бернс.- М.: Издательство: «Прогресс», 1986.-422 с.- книга
4. Лужбина Н.А. Социальный интеллект как системообразующий фактор психологической культуры личности // автореф. канд. дисс. Барнаул, 2002.- диссертация
5. Бондаревская Е.В. Формирование нравственное сознания старших школьников. Учебное пособие. – Ростов-на Дону, 2014. – 92 с.
6. Амонашвили Ш.А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса. – Минск: Университетское, 2010. – 560 с.